DESIVAL

vereniging voor
beeldend kunstenaars

Jaarverslag 2021

De Vishal: een groep eigenzinnige kunstenaars uit Haarlem en de directe omgeving, die altijd zorgt voor reuring en beweging in de bijzondere ruimte aan de Grote Markt. De Vereniging verzorgt jaarlijks spraakmakende, boeiende en gevarieerde exposities van kwalitatief hoogstaand niveau, maar biedt ook vele andere activiteiten. Dit ambitieuze programma kan uitsluitend worden gerealiseerd door de enorme inzet van de leden, maar vooral ook van de vrijwilligers en de coördinatoren. Ook zorgen de bezoekers, volgers, vrienden en sponsoren ervoor dat De Vishal na ruim 28 jaar haar bestaansrecht ten volle bewijst.

Het jaar 2021 was net als het voorgaande jaar helaas een bewogen jaar door de covid-19 pandemie die de wereld teisterde en tot op de dag van vandaag, zij het in mindere mate en met minder stringente maatregelen, in haar greep houdt. De nieuwe artistiek coördinator Renée Borgonjen moest daarom haar programma aanpassen door de maatregelen die als gevolg van de pandemie werden genomen. Ook moest zij de doorgeschoven exposities van haar voorganger als gevolg van die maatregelen implementeren in haar eigen programma. De creativiteit en flexibiliteit van alle medewerkers en vrijwilligers heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat de Vishal voor het publiek toegankelijk bleef, ondanks de strenge lockdown die werd afgekondigd. Soms met een tijdslot en beperkte capaciteit en soms met een ad hoc opgezet digitaal kunstenaarsinitiatief en vlogs en blogs, kon de kijker in aangepaste vorm blijven genieten van dat waar De Vishal om bekend staat: hoogwaardige exposities.

Toegankelijkheid en kwaliteit

De expositieruimte van de Vishal is vrij toegankelijk; het plaveisel loopt nagenoeg door vanaf de Grote Markt, zodat de buiten- en binnenruimte moeiteloos in elkaar overgaan. Daardoor kunnen we de Vishal in zekere zin een openbare ruimte noemen. Kunst in de openbare ruimte is een grote kwaliteit voor een stad, zeker op deze plek, in het epicentrum. Daarmee kun je een gevoel van eigenaarschap teweegbrengen. Er vinden betekenisvolle ontmoetingen plaats tussen mensen en tussen wereldbeelden. Oog in oog met kunstwerken die je kunnen raken en waarin je aspecten van jezelf kunt herkennen maar, en dat is zeker zo belangrijk, die ook je perspectief kunnen verruimen en veranderen. Dat is van groot belang voor een gezonde maatschappij. In de openbare ruimte moet je je verhouden tot de ander/het andere en is er sprake van uitwisseling en dynamiek. Het ontbreken van scherpe grenzen, ook tussen de disciplines, biedt een vruchtbare omgeving waar zaken elkaar kunnen beïnvloeden.

Interdisciplinair en transhistorisch

De exposities en activiteiten in de Vishal zijn niet alleen interdisciplinair maar ook trans-historisch, in die zin dat er kunst uit verschillende tijdvakken en diverse culturele achtergronden worden gecombineerd. Zo hebben we een documentaire gemaakt over de historie van de Vishal die bijvoorbeeld kan worden gebruikt bij de voorbereiding van een educatief bezoek. Erfgoed wordt als vanzelf meegenomen (zo spelen de Damiaatjes mee in de registratie van een performance met dans en cello van een jonge celliste uit Moskou die een compositie van Andriessen speelt en daarbij een gedicht van een Italiaanse dichter citeert.) Al die verbindingen en verbanden willen we benadrukken, het rijke weefsel van de Haarlemse cultuur en de raakvlakken met collega instellingen (toegesneden op elk van de tien exposities per jaar) om steeds een divers publiek aan te spreken.

Vishal Kunstprijs

In 2011 is De Vishal Kunstprijs in het leven geroepen, die om de twee jaar wordt uitgereikt aan een Vishal-lid. De prijs bestaat uit een solotentoonstelling en een financiële bijdrage mogelijk gemaakt door Rabobank Haarlem.

De Vishal Kunstprijs is inmiddels vier keer uitgereikt. Drie categorieën worden onderscheiden: de oeuvreprijs, een midcareerprijs en een prijs voor kunstenaars tot en met 40 jaar.

Winnaar Florence Marceau-Lafleur heeft haar expositie - een onderdeel van de prijs die haar in 2020 ten deel viel - uiteindelijk eind 2021 kunnen realiseren.

De sociëteitsfunctie

De Visnet-appgroep die ter vervanging van de in 2020 gestopte sociëteitsfunctie van de Vishal is gestart doordat de eenmalige subsidie van de Rotary Haarlem was beëindigd, lijkt een succes. Kunstenaars houden elkaar via de app op de hoogte van hun bevindingen, wisselen gedachten en experimenten uit en stimuleren elkaar. Het bestuur vindt dit een moderne en inventieve manier om elkaar op de hoogte te houden van wat er leeft onder de leden.

Educatie

Educatie zien wij breed, niet alleen voor jongeren. In een gezonde maatschappij is leren en openstaan voor nieuwe ervaringen voor iedere leeftijd van belang. Per expositie wordt er aangehaakt bij cultureel erfgoed, samenwerkingspartners en publieksactiviteiten voor de betreffende doelgroep.

Wild Tekenen onder leiding van Arthur Kempenaar ging weer van start als een educatieve workshop voor geïnteresseerden.

De Vishal geeft sinds jaar en dag educatieve workshops voor basis- en middelbare scholieren. Helaas is deze activiteit door de beperkende maatregelen rondom de pandemie in 2021 vrij beperkt geweest. Uiteraard blijft educatie voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs een belangrijk speerpunt voor De Vishal.

Het aanbod van de Vishal is opgenomen in het Kunstmenu van de gemeente Haarlem, Bennebroek, Heemstede en Zandvoort. Alle projecten voor het basis en voortgezet onderwijs zijn terug te vinden op de website H'Art.

Hoewel De Vishal, net als alle instellingen en mensen heeft geleden onder de pandemie, is het bestuur trots dat de medewerkers en vrijwilligers zich altijd positief hebben opgesteld. Iedereen heeft geprobeerd onder deze omstandigheden het uiterste te bewerkstelligen. Daarvoor wil het bestuur iedereen hartelijk bedanken.

Financiën 2021

Afgelopen jaar werd ook financieel gekenmerkt door de corona epidemie. De Vishal was langdurig gesloten en in die periode alleen online actief. Dat werkt door in de cijfers natuurlijk. Daardoor konden in die periode geen kunstwerken worden verkocht en ook konden geen verhuringen plaatsvinden. Daar stond tegenover dat de lasten minder waren omdat we minder exposities konden maken.

Baten

**Ook in 2021 werden de kosten voor exploitatie en expositie grotendeels gedekt door de subsidie van totaal €105.317 van de gemeente Haarlem. Dat was iets minder dan in 2022, maar dat is schijn: het betrof een lagere huur-subsidie, waar een lagere huur tegenover stond.
Dus voor de exploitatie maakt dat niet uit.**

Verdere inkomsten waren de ledencontributies en de bijdragen van de sponsoren en de Vrienden, overige donaties en overige inkomsten als lokatieverhuur, verkocht werk telden op tot een totaalbedrag van ruim € 30.000. Met name de verkoop van de erfenis van Bart Spoorenberg was een grote bate van ca €14.000 bruto.

Lasten

De verhoging van de gemeentelijke subsidie van enkele jaren geleden is structureel geworden nu de Vishal is aangemerkt als behorend tot de Basis Infra Structuur (BIS) van de gemeente Haarlem. Dat betekent dat de vergoedingen voor exposerende kunstenaars nu ook structureel zijn opgetrokken naar het niveau van de “Richtlijn Kunstenaarshonoraria”.

Al met al eindigt de verlies- en winstrekening positief op € 6.320. Deze positieve uitkomst is mede te danken aan de subsidie van de gemeente Haarlem die het hele jaar doorging, zonder dat wij ons aan onze prestatieafspraken konden houden v.w.b. de exposities. Deze omstandigheid is aanleiding voor het bestuur geweest om € 5000 toe te voegen aan de egalisatiereserve. Deze reserve was geslonken tot € 1.221. De egalisatiereserve wordt daarmee € 6.221.

De balans van de Vishal is zeer gezond. We gebruiken een deel van onze reserve de komende jaren voor de twee speerpunten van ons beleid: exposities en educatie. Tevens heeft de Vishal Kunstprijs geen sponsor meer.

Bestuur en coördinatoren

Het bestuur bestond in 2021 uit de volgende personen: Loes van Campen (voorzitter), Hélène Box-de Jong (secretaris), Remi van Kleef (penningmeester) en de leden Tonneke Sengers, Marianne Lammersen, Ninet Keijser (vanaf de zomer) en Jolanda Prinsen (vanaf de zomer).

In 2021 bestond het coördinatorenteam uit: Wendy Tjalma, Meta van der Meijden (zakelijke coördinatoren, tot december) en Cécile Siereveld (vanaf december) en Renée Borgonjen (artistiek coördinator). Alle coördinatoren hebben zich enorm ingezet om De Vishal zowel organisatorisch als artistiek te laten floreren.

De curator voor de Kleine Zaal was in 2021 Tonneke Sengers.

Commissies

Door leden ingediende tentoonstellingsvoorstellen worden op artistiek inhoudelijke gronden door de tentoonstellingscommissie beoordeeld. In 2021 bestond deze commissie uit de Vishal-leden Simone de Groot en Alet Pilon, extern lid Koen Vermeule en artistiek coördinator Renée Borgonjen (voorzitter).

De ballotagecommissie toetst aan de hand van (op de website gepubliceerde) inhoudelijke criteria de verzoeken om lid te worden van de Vereniging. In 2021 bestond de commissie uit Els Moes (voorzitter), Arthur Kempenaar, Margot Berkman en Mirjam Hijstek (extern lid, vanaf zomer 2021).

Leden

Per 31 december 2021 had de Vishal 141 leden. De contributie voor de leden bedroeg € 75 in 2021.

Ledenactiviteiten

De leden organiseren jaarlijks diverse activiteiten. Naast de Visnet app/borrels worden er jaarlijks een of meerdere Visfesten georganiseerd in de Vishal, waarbij grensoverschrijdende muziek het uitgangspunt is. Ook worden regelmatig voor leden, vrijwilligers en Vrienden een bezoek aan een beeldende kunstinstelling in binnen- of buitenland georganiseerd. Uiteraard zijn al deze activiteiten door de coronapandemie die vanaf 2020 woedt, niet uitgevoerd. In 29 functies waren kunstenaarsleden actief. Onder meer in bestuur en commissies, bij de organisatie van de Visnet-borrels en Visfest, bij de inrichting van exposities, als filmer, curator op locatie, of als bestuurslid van de steunstichting.

Vier keer per jaar verschijnt de nieuwsbrief van De Vishal: de Vismail.

Stichting Vrienden van De Vishal

Eind 2014 heeft de Stichting Vrienden van De Vishal de ANBI-status verkregen. De Stichting is bezig Vrienden en derden te enthousiasmeren langs deze fiscaal vriendelijke weg te doneren. Het bestuur van de Stichting bestaat in 2020 uit Marion Reulen (voorzitter), Ruud Vos (penningmeester) en Tonneke Sengers (secretaris). Eind 2021 had De Vishal in totaal 78 Vrienden. In de vernieuwde flyer en op de website vermeldt De Vishal wat zij haar Vrienden aanbiedt.

Sponsoren

Naast de vaste sponsoren zijn er ook diverse personen en bedrijven die schenkingen in natura doen, zoals dit jaar Nop Maas, Bubb Kuyper en Wim Vogel, die met een kunstboekensale extra inkomsten voor De Vishal hebben gegenereerd. Hoofdsponsor van De Vishal is de Gemeente Haarlem. Dankzij subsidie voor de huur van het pand en de exploitatie kan De Vishal op deze unieke locatie haar doel verwezenlijken: een zo laagdrempelig mogelijk platform voor beeldend kunstenaars, midden in de Haarlemse samenleving

Vrijwilligers

De Vishal mag zich verheugen in de steun van ongeveer zeventig vrijwilligers. Zonder hen zouden zoveel exposities in de Vishal onmogelijk zijn en zou de Vishal niet zes dagen in de week toegankelijk kunnen zijn. De vereniging is haar vrijwilligers hiervoor zeer dankbaar.

Expositieoverzicht
De Vishal 2021

Kleine zaal

Curator Tonneke Sengers

Kunstenaar Marianne Lammersen
Titel Zachte Landing
Periode 23 januari t/m 8 mei 2021

Kunstenaar Ytje Veenstra
Titel The Visit, Google Tilt Brush
Periode 15 mei t/m 4 juli 2021

Kunstenaar Ninet Kaijser
Titel Shore
Periode 10 juli t/m 8 augustus 2021

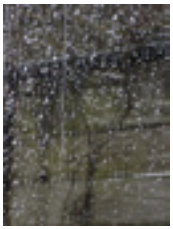

Kunstenaar Peet Verrijn Stuart
Titel For all we know 3
Periode 14 augustus t/m 19 september 2021

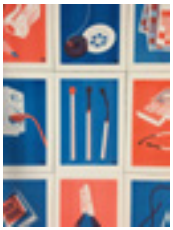

Kunstenaar Vrij Formaat
Titel Bijzonder Alledaags
Periode 25 september t/m 24 oktober 2021

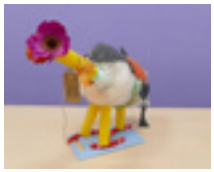

Kunstenaar Kinderkunstlijn
Periode 30 oktober t/m 21 november 2021

Kunstenaar n.v.t.
Titel veiling van de nalatenschap Bart Spoorenberg
Periode 22 november t/m 28 november 2021

Kunstenaars Lola Bezemer
Titel Dansend doek
Periode 4 december t/m 2 januari 2021

Castellvm Aqvae

Met dank aan Harry en Corrie Swaak

Kunstenaar Geertje van de Kamp
Titel Gevouwen schaduw
Periode 11, 12 & 19 september

Kunstenaars Marinus Fuit
Titel Onmiskenbaar
Periode 13, 14 & 21 november

Kunst op Kantoor

Curator Jeannette de Bruin

Kunstenaar Noam Ben-Jacov
Periode 21 augustus 2020 - 27 augustus 2021

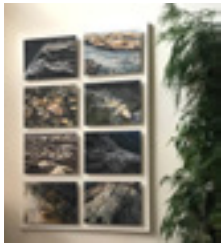

Kunstenaar Ninet Kaijser
Periode 27 augustus 2021 - 1 oktober 2021

Kunstenaar Suzanne de Wit
Periode 1 oktober 2021 - 5 november 2021

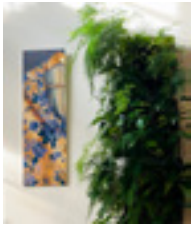

Kunstenaar Maria Vaschuk
Periode 5 november 2021 - 10 december 2021

Kunstenaar Jules Kockelkoren
Periode 10 december 2021 - 4 februari 2022

Grote Zaal

Artistiek Coördinator Renée Borgonjen

De per 1 januari 2021 nieuw aangetreden artistiek coördinator Renée Borgonjen ontvouwde haar visie in haar openingstweeluik. Through the Bathroom Window en Octopus's Garden (waarvan het tweede deel vanwege Corona werd uitgesteld naar de lente van 2022.
In Through the Bathroom Window sijpelt, stroomt, kruipt en breekt de buitenwereld naar binnen. Er is geen ontsnappen aan. Met onder meer een grote installatie van Maurice Bogaert, geënsceneerde foto's van Sylvie Zijlmans, frames van Tonneke Sengers en een werk in situ van Irene van de Mheen. Octopus's Garden staat voor alle aspecten van het water; van het zorgeloze plezier tot de oprukkende zee waartoe we ons moeten verhouden. En natuurlijk is de Vishal, waar vroeger zeevis werd verhandeld, ook een aquarium met veelvormige en veelkleurige vissen. De Octopus verbindt de functies van de Vishal door de jaren heen; van vishal voor zeevis tot kunstenaarsruimte. De sepia uit de octopus en andere inktvissen werd van oudsher gebruikt door kunstenaars.

Deelnemende kunstenaars zijn Marjolijn Boterenbrood, Alice Brasser, Harm van Ee, Valerie van Leersum, Stance Oonk, Ronald Ruseler, David Veldhoen, Miek Zwamborn, Laurence Aëgerter en de Finse Tuomas A. Laitinen. Dit tweeluik liet ons reflecteren op dit tijdsgewricht en over de plaats waar we ons bevinden.

Titel	Between Intimacy and Alienation
Website	Ga naar de website
Periode	6 februari t/m 2 mei (12 weken ivm Covid)
Curator(en)	Noam Ben Jacov
Deelnemer(s)	Noam Ben Jacov, Dik Box, Gerda Kruimer, Vincent Uilenbroek en Maria Vashchuk. Een 'voortdurende performance' van danser Uri Eugenio en celliste Maya Fridman, onder regie van Ben-Jacov, is onderdeel van de expositie.
Aantal bezoekers	0 fysiek (virtuele opening) Extra aandacht via Social Media

Titel	Constructing Worlds
Website	Ga naar de website
Periode	8 mei t/m 4 juli
Curator(en)	Marianne Lammersen en Renée Borgonjen
Deelnemer(s)	Robbie Cornelissen, Matthijs Geurds, Marleen Kappe en Marianne Lammersen
Aantal bezoekers	1760

Titel	Slow Movements
Website	Ga naar de website
Periode	10 juli t/m 8 augustus
Curator(en)	Inge Reisberman, m.m.v. Marjolein van Haasteren en Mary Geradts
Deelnemer(s)	CellaVie L*A*B*, Hanneke Francken, Mary Geradts, Marjolein van Haasteren, Arno Kramer, Inge Reisberman, Lon Robbé, Izaak Zwartjes
Aantal bezoekers	2226

Titel	Through the Bathroom Window
Website	Ga naar de website
Periode	14 augustus t/m 19 september
Curator(en)	Renée Borgonjen
Deelnemer(s)	Maurice Bogaert, Irene van de Mheen, Tonneke Sengers en Sylvie Zijlmans
Aantal bezoekers	4363

Titel	Grafiek +
Website	Ga naar de website
Periode	25 september t/m 24 oktober
Curator(en)	Jef Bosman
Deelnemer(s)	Peter Bes, Jef Bosman, Wim Jonkman, Jos de l'Orme en van de C.A.P. studio Art on Paper in Chiang Mai in Thailand: Ammarin Kuntawong, Jerawit Surtsit, Yuttana Sittikan, Srijai Kuntawang, Kitikong Tilokwattanotai en Sudtipong Vongsorn
Aantal bezoekers	4173

Titel	Ledententoonstelling Dwaalwegen
Website	Ga naar de website
Periode	30 oktober t/m 23 november
Curator(en)	Renée Borgonjen
Deelnemer(s)	64 leden
Aantal bezoekers	3072

Titel	Studies in Motionlessness – solo expositie voor de winnaar Vishal Kunstprijs 2020 Florence Marceau-Lafleur
Website	Ga naar de website
Periode	4 december t/m 2 januari (verlengd t/m 30 januari 2022 ivm tussentijdse sluiting ivm Corona)
Curator(en)	Florence Marceau-Lafleur en Renée Borgonjen
Deelnemer(s)	Florence Marceau-Lafleur en Mariska Baars, a.k.a. soccer Committee, in openingsperformance en film
Aantal bezoekers	658 (NB deze tentoonstelling is na de lockdown nog 2 weken open geweest in 2022)

Vishal op Locatie

curator Renée Borgonjen

Door het inlassen van een extra Vishal op Locatie in de BAVO hebben we dit coronajaar toch nog acht spraakmakende exposities weten te realiseren. Ook deze tentoonstelling ging over uitwisseling en wisselwerking. Met behulp van een plattegrond konden alle kunstwerken op bijzondere plekken, waaronder veel nissen die in de Protestante kerk geen heiligenbeelden meer bevatten, een nieuwe functie geven aan deze ruimtes, waarbij steeds gezocht is naar overeenstemming met de symboliek en functies van de BAVO. Op de dinsdagmiddagen kon de expositie rechtstreeks vanuit de vishal worden betreden.
Bekijk het project op Youtube

Periode	16 september t/m 14 november
Curator(en)	Renée Borgonjen
Deelnemers	Clause Pierre Leinenbach, André Pielage, Irene van de Mheen, Bart Lunenburg
Aantal bezoekers	Op dinsdagmiddagen rechtstreeks vanuit de Vishal naast al het reguliere bezoek van de BAVO zelf

Overige activiteiten

In vervolg op Vishal Virtueel werd Vishal Rewind geïntroduceerd om online in coronatijden gezamenlijk terug te spoelen en -kijken, evenals de nieuwsbrief Vis~Log om in deze zware periode het hoofd boven water te houden en op dezelfde golflengte te blijven.
www.devishal.nl/vislog-1
www.devishal.nl/vislog-2

Between Intimacy and Alienation heeft maar liefst 12 weken gestaan, in de hoop open te kunnen. In Vis~Log konden we veel achtergrondinformatie bieden over de expositie, clips en een video van de performance van celliste Maya Fridman en danser Uri Eugenio.
Bekijk het project op Youtube

In de Grote Zaal werden verder nog georganiseerd:
Veiling uit de nalatenschap van Bart Spoorenberg
Periode 25, 26, 27 en 28 november

Boekenmarkt, onder leiding van de coryfeeën Wim Vogel, Bubb Kuyper en Nop Maas
Periode weekend van 11 en 12 december

Openingen, activiteiten en randprogrammering

Zodra het weer kon en mocht hebben we onze (in eerste instantie besloten) openingen en activiteiten hervat, maar dat was uiteraard beperkt tot de korte perioden van versoepelingen. Lezing Joke Hermsen bij ledenexpositie Dwaalwegen & een muzikaal optreden van Peter Stufkens, één van onze leden. Boekpresentatie en aanvullend kringgesprek met Hans Bossmann. Van al onze tentoonstellingen maakte Marcella Kuiper uitnodigende trailers. Film van Vishal Kunstprijswinnaar 2020 Florence Marceau-Lafleur.

Pers:

Between Intimacy and Alienation online artikel op *platform Spaarnestroom*
Slow Movement, artikel *Haarlems Dagblad* en *Leids Dagblad*
Through the Bathroom Window, spread in *Haarlems Dagblad*
Artikel over scheidende en nieuwe ac in het *Haarlems Dagblad*
Spread over de nieuwe artistiek coördinator, Renée Borgonjen, in *HRLM*
Through the Bathroom Window artikel in *De Architect*
Artikel over Irene van de Mheen in *De Architect* (tekeningen)
Online artikel over Tonneke Sengers op platform *Spaarnestroom*
Constructing Worlds, in *RTV NH Culture Club*
Ledenexpositie Dwaalwegen, online artikel op platform *Spaarnestroom* en kort stukje in het *Haarlems Dagblad* over de Kunstlijn in het algemeen
Artikel over de Veiling in het *Haarlems Dagblad*
Artikel over solo Florence Marceau-Lafleur - Vishal Kunstprijs, Studies in Motionlessness in het *Haarlems Dagblad*
Voorpagina en spread *Haarlems Dagblad* over voortraject City Sphere Schalkwijk van Baukje Spaltro

Social Media

Diverse doelgroepen NB activiteiten geminimaliseerd door corona
Kinderkunstlijn
Museumnacht Kids
Voorbereidingen Boring Festival (uitgesteld ivm corona)
Performance dans en muziek (online ivm corona)
Lezing Joke Hermsen
Optreden Peter Stufkens
Boekbespreking en
discussie Hans Bossmann

Colofon

Tekst | Bestuur van De Vishal
Vormgeving | Brr Brr visuele communicatie

Kunstenaarsvereniging De Vishal
Grote Markt 20 | 2011 RD Haarlem
www.devishal.nl | info@devishal.nl
023 - 532 68 56